

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՈՒ ՀՈՂԺՈՂԿՈՄԱՏ
Ա ՅԳԵԳՈՐԾԱԿԱՆ-ՊՏՂԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Դոցենտ Է. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

ՍՏՈՒԳՎԱԾ Է 1961 թ.

7518
ԽԱՂՈՂԻ ԵՎ ՊՏՂԱՏՈՒ
ԱՅԳԻՆԵՐԻ ՊԱՐԱՐՏԱՑՈՒՄԸ

A $\frac{II}{2787}$

Հ Ա Յ Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ
ԵՐԵՎԱՆ 1946

634.8:631.8

Մ-91

Մեր ռեսպուբլիկայի այգիների տարածութեան ընդարձակման հետ միասին հրամայական անհրաժեշտութիւնն է նաև նրանց բերքատւութեան պրոգրեսիվ բարձրացումը: Մեզ մոտ կատարված փոքրածիւ փորձերն ու դիտողութիւնները, ինչպես նաև այլ երկրների բազմածիւ փորձերը ցույց են տվել, որ արագութեամբ կարելի է բարձրացնել այգիների բերքատւութիւնը և նրան կայուն վիճակ տալ այն ժամանակ, երբ այգու ագրոտեխնիկական ընդհանուր մակարդակի բարձրացման հետ մեկտեղ կատարվում է նաև պարարտացում՝ տեղական ու հանքային պարարտանիւթերով:

Լինելով բազմամյա կուլտուրաներ՝ խաղողի վազը և պտղատու ծառերն իրենց արմատներով կարողանում են հասնել մինչև հողի ավելի խորը շերտերը և օգտագործել այնտեղ գտնվող ջուրն ու սննդանյութերը, սակայն քանի որ այդ բույսերը տասնյակ տարիներով ապրում են նույն հողի վրա՝ նրանք բավական արագությամբ սպառում են հողի սննդանյութերը, որից և բերքատվութունը նվազում է։ Ահա այդ դրության դեմ պայքարելու արմատական միջոցներից մեկն է այգու հողերի սխտեմատիկ պարարտացումը։

Ընդհանրապես ՍՍՌՄ-ում և մասնավորապես մեր ռեսպուբլիկայում զարգացող քիմիական արդյունաբերությունը այժմյանից արդեն հանքային պարարտանյութեր է տրամադրում նաև այգիների հողերը պարարտացնելու համար։

ԱՅԳԻՆԵՐԻ ՊԱՐԱՐՏԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ՊԱՐԱՐՏԱՆՅՈՒԹԵՐՈՎ

Տեղական ամեն տեսակի պարարտա-
նյութերով կարելի է պարարտացնել այ-
գիները, սակայն մեր ռեսպուբլիկայի հա-
մար որպես հիմնական և լավագույն պա-
րարտանյութ պետք է նկատի ունենալ
գոմաղբը. ըստ հնարավորության պետք է
կիրառել նաև կանաչ պարարտացումը:
Այգիների համար լավ պարարտանյութ է
համադրվում նաև մոխիրը:

1. ինչ որակի գոմաղբով պետք է պա-
րարտացնել այգիները.— Թարմ կամ չքայ-
քայված գոմաղբով պարարտացումն առ-
հասարակ վատ է, դա վատ է հատկապես
այգիների համար, քանի որ այդ որակի
գոմաղբով կատարած պարարտացումը, նա-
մանավանդ զարնանային պարարտացումը,
մեծ մասամբ իջեցնում է բերքի և՛ քա-

հակը, և՛ որակը: Չքայքայված թարմ գոմաղբը այգին վարակում է նաև մուլախտերով: Գարնան այգեփորի ժամանակ այգիները պարարտացնելու համար պետք է ընտրել և տեղափոխել միայն լավ քայքայված, հեշտ քրքրվող, բահով կտրտվող գոմաղբը. նա պետք է իր բոլոր մասերով միատեսակ գորշ տեսք ունենա, այդ որակի գոմաղբը ստացվում է այն ժամանակ, երբ գոմաղբի կույտը աշնանից կամ ձմեռվա կեսերից խնամքով դարսված է ջրից պաշտպանված հատակի վրա, լավ պնդացված է, անձրևի և այլ ջրերից չի լվացվել կամ արևի անմիջական ճառագայթների ազդեցության տակ մնալով չի չորացել:

2. Որքան գոմաղբ պետք է տալ մեկ հեկտար այգուն եվ ինչպես անել, որ նա հավասարապես բաշխվի. — Գոմաղբով պարարտացումը պետք է կատարել այն այգիներ

բում, որոնք թույլ աճեցողություն ունեն,
հողն աղքատ է սննդանյութերով և այդ
պատճառով բերքատվությունը ցածր է:
Նորատունկ այգիները, որոնք դեռևս չեն
պտղաբերության չեն եկել և թույլ են ա-
ճում, գոմաղբով պարարտացվելու ավելի
շատ կարիք ունեն: Քանի որ գոմաղբի
պարարտացնող ազդեցությունը շարու-
նակվում է նաև երկրորդ և հետագա տա-
րիներում, այդ պատճառով էլ գոմաղբի
նորման որոշելիս պետք է նկատի ունե-
նալ այգու 2 կամ 3 տարվա պահանջը:

Եթե այգին պարարտացվել է միայն
գոմաղբով, ապա նրա մեկ հեկտարին բա-
վական է տալ 40 — 60 տոնն գոմաղբ: Գո-
մաղբի այդ քանակը բավական պետք է հա-
մարել երեք տարվա համար: Որոշ դեպքե-
րում, հաշվի առնելով տնտեսության հնա-
րավորությունները և հողի առանձնահատ-

կությունը՝ կարելի է պարարտացնել հեկտարը 30—40 տոնն գոմաղբով՝ երկու տարվա համար:

Տնտեսության մեջ հանքային պարարտանյութեր ունենալու դեպքում և գոմաղբն ավելի խնայողաբար օգտագործելու նպատակով՝ կարելի է գոմաղբի քանակը պակասեցնել ու նրա փոխարեն լրացում կատարել հանքային պարարտանյութերով: Այդ դեպքում յուրաքանչյուր հեկտարի համար բավական կլինի վերցնել 20 տոնն գոմաղբ, որի հետ միաժամանակ պետք է գործադրել 250 կգր. ցիանամիդ և մինչև 400 կգր. սուպերֆոսֆատ:

Գոմաղբի սահմանված նորման մեկ հեկտար տարածության վրա հավասարապես տարածելու համար պետք է ղեկավարվել հետևյալ հաշվումներով.— ընդունելով, որ գոմաղբ տեղափոխող սայլի բեռը կես

տոնն է, իսկ այդու միջշարքային տարածությունը՝ 2,5 մետր, ապա մեկ սայլի բեռը բավական կլինի միջշարքային հետեյալ տարածության համար՝

Մեկ հեկտարին տրվելիք գոմաղբը

Մեկ սայլի բեռը ցրել

60 տոնն

33 մետրի վրա

50 »

40 »

40 »

50 »

30 »

66 »

20 »

100 »

10 »

200 »

Եթե գոմաղբի հետ միասին պետք է գործադրել նաև ցիանամիդ պարարտանյութը՝ ապա վերջինս պետք է շաղ տալ գոմաղբից անկախ, այսինքն, նրանից առաջ կամ հետո, սակայն որպես կանոն՝ այգեփորի ժամանակ: Սուպերֆոսֆատը կարելի է խառնել գոմաղբի հետ: Արգելվում է ցիա-

համիդ կալցիում պարարտանյութը խառնել սուպերֆոսֆատի հետ:

Պտղատու այգիները եթե պարարտացվելու են համատարած կերպով, ապա նրանց վերաբերյալ պետք է ղեկավարվել վերևում նշված նորմաներով և կանոններով: Եթե այգին համատարած կերպով չի պարարտացվելու, այլ պարարտացվելու է միայն ծառերի շրջապատի հողը («չաշկա»), ապա այդ դեպքում մեկ սայլի բեռ գոմաղբը (կես տոնն) տարածել հետեվյալ թվով ծառերի շուրջը:

Ծառերի սաղարթի շառավիղը.	1 հեկտ. սահմանված նորմա		
	20 մ.	40 մ.	60 մ. գոմաղբ
1 մետր	80 ծառ	40 ծառ	27 ծառ
2 »	20 »	10 »	7 »
3 »	9 »	5 »	3 »
4 »	5 »	3 »	2 »
5 »	3 »	1,5 »	1 »

Այգիներէ պարարտացման համար մեծ հաշուութեամբ կարելի է օգտագործել նաև տեղական այլ պարարտանյութերը— ինչպես օրինակ, «գիշերային ոսկին», զանազան կոմպոստներ՝ յուրաքանչյուր հեկտարին վերցնելով գոմաղբի նորմայի կեսը:

3. Փոմաղբը երբ տեղափոխել այգի ել ինչպես կատարել պարարտացումը. — Քանի որ այգիների պարարտացման աշխատանքները կատարվելու են գարնանը այգեփորի աշխատանքների հետ միաժամանակ, այդ պատճառով էլ գոմաղբը լավ կըլինի այգի տեղափոխել հենց այդ օրերում. իսկ այն դեպքում երբ այգին փորվելու է աշնանը, պարարտացումն էլ պետք է կատարել աշնանը:

Երբ գոմաղբի տեղափոխումը գոմաղբամբարից դեպի այգի կատարվում է ձմեռվա ամիսներին, ապա գոմաղբը չպետք է փը-

ոել այգոււն կամ թողնել փոքր կույտերով,
այլ պետք է դարսել մեծ կույտով այգու
կենտրոնում մի հարմար տեղ, ամրացված
և ուղղված հատակի վրա, լավ պնդացնել,
երեսը ծածկել ծղոտով կամ հողով և չբա-
նալ մինչև այգեփորի օրը:

Այգեփորի օրը գոմաղբը պետք է շաղ
տալ այգու միջշարքային տարածություն-
ներում կամ թմբերի լանջերին ու թմբերի
միջև և նույն օրն իսկ փորել այգին, կամ
վարել՝ գոմաղբը շուռ տալով հողի տակ:
Չպետք է մոռանալ, որ գոմաղբով պարար-
տացրած այգու փորելու աշխատանքների
լուրաքանչյուր օրվա ուշացումը նվազեց-
նում է գոմաղբի ազդեցությունը, գոմաղբը
փոված վիճակում հողի երեսին 1—2 օր
մնալով՝ կորցնում է իր պարարտացնող
հատկության 50 տոկոսը: Այգեփորի աշ-
խատանքներին զուգընթաց նույն օրը ա-

հանձին աշխատողներ պետք է կատարեն աշ-
գու պարարտացման աշխատանքները, դրա-
նից անմիջապես հետո պետք է փորվի աշ-
գին: Բրիգադերը այնպես պետք է կազմա-
կերպի աշխատանքը, որ յուրաքանչյուր օր
պարարտացվի այգու այնպիսի տարածու-
թյուն (կամ այն թվով պողատու ծառերի
բներ), որը փորվելու է նույն օրը: Նույնը
պետք է ասել սովխոզների մասին, ուր
լարային սիստեմի այգիներում, ինչպես
նաև պողատու այգիներում այգեփորը, հե-
տևաբար նաև պարարտանյութ հողի տակ
մտցնելը, կատարվում է մեքենաների օգ-
նությամբ:

Գոմաղբը պետք է վերցնել հողի տակ
այն խորությամբ, ինչ խորությամբ որ
փորվում է այգին, պետք է հետևել որ
թեթև ավազային հող ունեցող այգիներ-
ում գոմաղբը ավելի խոր շերտի վրա տա-
րածվի (25—30 սմ):

Պետք է խստորեն հետեւել, որ մեկ
հեկտարի համար սահմանված գոմաղբի նոր-
ման հավասարապես շաղ տրվի ամբողջ
հեկտարի վրա, չպետք է մոռանալ, որ ան-
հավասար պարարտացման դեպքում շատ
անգամ ընդհանուր բերքը պակասում է:

Չպետք է մոռանալ նաև, որ այգիներ-
ի պարարտացումը ոչ մի արդյունք չի
տա, եթե նրա հետ մեկտեղ չկատարվի ու-
րակով այգեփոր և եթե այգին չքաղհանվի:
Վատ կատարված այգեփորը չի ապահո-
վում պարարտանյութի ներթափանցումը
հարկավոր խորության վրա և չի պահպա-
նում հարկավոր խոնավությունը հողում:
Լավ պարարտացրած, բայց վատ քաղհան-
ված այգիներում մոլախոտերն այնքան
առատ են աճում, որ խեղդում են վաղը
և բերքն իջեցնում:

ՄՈՒԻՐԸ ՆՈՒՅՆՊԵՍ ԼԱՎ ՊԱՐԱՐՏԱՆՅՈՒԹ Է ԱՅԳԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Այգիների բերքատուլութիւնը բարձրացնելու, ինչպես նաև բերքի որակը լավացնելու համար կարևոր նշանակութիւն ունի նաև մոխրով կատարվող պարարտացումը: Մոխիրը պարունակում է բույսի աննդառության համար անհրաժեշտ հանքային բոլոր տարրերը, նրա մեջ պակասում է միայն ազոտը: Մեր այգիներում մոխրով կատարված պարարտացումը մեծ մասամբ արդյունք չի տալիս միայն այն ժամանակ, երբ նա գործադրվում է առանձին, առանց մշուս պարարտանյութերի և առանց այգու բերքատուլութիւնը բարձրացնող մյուս միջոցառումները կոմպլեքսորեն կիրառելու:

Այգիները եթե պարարտացվում են գոմաղբի լրիվ նորմայով (40—60 տոնն հեկ-

տարին), ապա մոխրով պարարտացնելու
կարիք չի լինում: Հեկտարին 20 տ. գո-
մաղբի հետ կարելի է գործադրել 0,5-ից
մինչև 1,0 տոնն մոխիր: Մոխիրը չպետք
է խառնել գոմաղբի կույտին, այլ պետք
է այն առանձին տեղափոխել և շաղ տալ
այգու վրա: Մոխրով պարարտացումը կա-
րելի է կատարել նաև աշնանը, այգեթաղի
ժամանակ կամ գարնանը՝ այգեբացի ժա-
մանակ:

Կանաչ պարարտացումը (սիդերացի-
ան) մեր ռեսպուբլիկայի պտղատու և խա-
ղողի այգիների բերքատվությունը բարձ-
րացնելու հզոր միջոց է լինելու: Կանաչ
պարարտացման միջոցով այգու հողը հա-
րստանում է և՛ օրգանական նյութերով
(հումուսով) և՛ ազոտով. այդ պայմաններում
ուժեղանում են ծառերը և նրանց բերքն
ավելի քան կրկնապատկվում է: Հատկա-

պէս պտղաբուծական ու խաղողագործա-
կան խոշոր սովխոզների այգիներում հնա-
րավորութիւն կա կանաչ պարարտացումը
կատարելու, շնորիվ այն բանի, որ այդ
տեղերում պարարտացման հետ կապված
աշխատանքները կարելի է մեքենայացման
ենթարկել:

Մեր ռեսպուբլիկայի այգիներում,
որպէս կանաչ պարարտացման բույս՝ կա-
րելի է վերցնել շամբայան կամ մաշի տե-
ղական վաղահաս տեսակները:

Այգին փորել գարնանը սովորական
այգեփորի կանոններով, կատարել 1—2
քաղհան (պահել մաքուր ցել վիճակում)
մինչև ամառվա կեսը՝ հուլիս ամիսը. հու-
լիսի մեջ հողը կուլտիվատորով թեթե վա-
րել ու ցանել կանաչ պարարտացման
բույսը, ջրել ըստ պահանջի: Այդ պայմաննե-
րում բույսը կգարգանա վեգետացիոն շրջ-

ջանի 2-րդ կիսում. երբ նա աշնան ընթացքում կծաղկի և երբ կսկսվեն կազմվել առաջին պատիճները, այդ ժամանակ պետք է հողը գութանով վարել և կանաչ պարարտացման բույր վերցնել հողի տակ: Խնքնըստինքյան հասկանալի է, որ այս ձևով մշակված այգին հաջորդ գարնանը կարիք չի լինի փորել: Պարզ է, որ նման պարարտացումից այգին արդյունք կտա հաջորդ տարում, երբ վաղը կամ ծառը կստանա կանաչ պարարտանյութի ազդուր:*)

ԱՅԳԻՆԵՐԻ ՊԱՐԱՐՏԱՑՈՒՄԸ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՊԱՐԱՐՏԱՆՅՈՒԹԵՐՈՎ

ՀՄՍՌ-ի ալգեգործական շրջաններին

*) Տեղական պարարտանյութերի և նրանց ռացիոնալ օգտագործման խնդիրների մասին հանձնարարվում է կարդալ Ե. Մովսիսյանի «Տեղական պարարտանյութերն ու նրանց օգտագործումը» աշխատությունը:

1945 թվից սկսած տրվում են հանքային պարարտանյութեր, գլխավորապես սուպերֆոսֆատ և ցիանամիդ. սրանցից առաջինը ֆոսֆորական պարարտանյութ է, իսկ երկրորդը՝ ազոտական: Կարող են օգտագործվել նաև ազոտական այլ պարարտանյութեր, օրինակ՝ ամոնիում սուլֆատ կամ ամոնիում նիտրատ, եթե այդպիսին կա տրնտեսությունում: Դաշտային կուլտուրաների հետ կատարված փորձերը, որոշ չափով նաև խաղողի այգիների պարարտացման փորձերը ցույց են տվել, որ այս երկու տիպի պարարտանյութերը (ազոտական և ֆոսֆորական) նպատակահարմար է օգտագործել միաժամանակ, իրար հետ միասին. մեկն առանց մյուսի չի կարող լրիվ ազդեցություն ունենալ, ընդհակառակը, երկուսը միասին օգտագործելով՝ մեկը լրաց-

նում է մյուսին, և ընդհանուր արդյունքն
ավելի մեծ է լինում:

Այդ պարարտանյութերն այգեգործու-
թյան մեջ պետք է օգտագործել հետևյալ
ձևով՝

1. Բոլոր այգիների պարարտացման
նորման միևնույնը չի կարող լինել, որ-
պես կանոն՝ պետք է գիտենալ, որ սնուն-
դանյութերով հարուստ հող ունեցող այ-
գիները, որոնցում վաղի աճեցողությունը
ուժեղ է և բերքատվությունն էլ՝ բարձր,
կարելի է ազոտական պարարտանյութ (ցի-
անամիդ) ավելի քիչ չափով վերցնել, իսկ
սուպերֆոսֆատ՝ ավելի մեծ չափով, որպեսզի
բարձր բերքի հետ ապահովվի նաև բերքի
որակը: Այդ դեպքում 1 հեկտար այգուն
պետք է տալ 300 կգ. ցիանամիդ և 600 կգ
սուպերֆոսֆատ:

2. Մանդանյութերից աղքատ, ավազոտ

հող ունեցող այգիները, որոնցում վազի
աճեցողությունը թույլ է և բերքատվու-
թյունը՝ պակաս պետք է վերցնել ագո-
տական պարարտանյութի որոշ գերակըշ-
ուություն սուպերֆոսֆատի նկատմամբ:
Այդ դեպքում 1 հեկտար այգուն պետք է
սահմանել 600 կգ. ցիանամիդ և 400 կգ.
սուպերֆոսֆատ:

3. Մյուս այգիները, որոնք միջակ
դրության մեջ են գտնվում թե վազի
աճեցողությամբ և թե բերքատվությամբ,
պետք է պարարտացվեն ագոտական և ֆոս-
ֆորական պարարտանյութերի հավասար
քանակներով: Այդ դեպքում մեկ հեկտա-
րին հարկավոր է տալ 500 կգ. ցիանամիդ
և 500 կգ. սուպերֆոսֆատ:

4. Երիտասարդ, դեռևս նոր պտղաբե-
րության եկած այգիները պարարտացնե-
լիս՝ ղեկավարվել վազերի աճեցողության

դրությամբ, և պարարտացման միջոցով
նպատակ գնել ուժեղացնելու թույլ աղբինե-
րի աճը և արագացնել լրիվ պտղաբերու-
թյան հասնելու ժամանակամիջոցը: Պետք
է իմանալ, որ ցիանամիդը և լափորակ գո-
մաղբը մեծ չափով նպաստում են աճեցու-
ղությանը, իսկ սուպերֆոսֆատն ու երբեմն
նաև կալիական պարարտանյութերը (նաև
մոխիրը) արագացնում են հասունացումը:

5. Այն դեպքում, երբ այգին պարար-
տացվում է և՛ գոմաղբով, և՛ հանքային պա-
րարտանյութերով, պետք է ղեկավարվել
հետեվյալով. 1 հեկտարին տալ 20 տոնն
գոմաղբ և սուպերֆոսֆատի ու ցիանամիդի
վերևում հիշված նորմաների կես չափը՝
հաշվի առնելով այգու դրությունը:

6. Ցիանամիդից և սուպերֆոսֆատից
բացի, տնտեսութունում եթե կա նաև
լավ մոխիր ապա գլուղատնտեսի խորհրդ-

դով կարելի է վերոհիշյալ տարածություններին ավելացնել նաև մոխիշ, բայց մեկ հեկտարին ոչ ավելի քան 1 տոնն:

7. Մոխիշը և հանքային պարարտանյութերը՝ հատկապես ցիանամիդը՝ շաղ տալուց առաջ հատուկ ուշադրություն դարձնել այն բանի վրա, որ դրանք մեծ կոշտերով չընկնեն հողի մեջ և չթափվեն վաղի բնին շատ մոտիկ, ինչպես նաև՝ ընձյուղների ու նոր բացվող բողբոջների վրա: Հանքային պարարտանյութերը եթե կոշտացած են, նրանց նախապես պետք է մանրացնել մինչև սիսեռի հատիկների մեծության և այդպես միայն շաղ տալ: Շատ հին, թըրջված ու կոշտերի վերածված ցիանամիդով չպարարտացնել այգիները:

8. Պարարտանյութերը շաղ տալ միջշարքային ամբողջ տարածության վրա հավասարապես, իսկ թմբալին սիստեմի հին

այգիներում՝ թմբերի լանջերին ու միջ-
թըմբային տարածության վրա: Թմբերի
գագաթները, ինչպես նաև լարային սիս-
տեմի այգիներում վազի բնին անմիջապես
մոտիկ պարարտացումն ավելորդ, երբեմն
նույնիսկ վտանգավոր է վազի համար:

9. Պարարտացրած այգին այնուհետև
փորել կամ վարել սովորական այգեփորի
կանոններին համապատասխան. սակայն
պետք է ձգտել որքան կարելի է կարճ ժա-
մանակամիջոցում փորել պարարտացրած
բոլոր այգիները: Որքան խորը փորվի պա-
րարտացրած այգին, առանց սակայն վա-
զի արմատներին վնասելու՝ այնքան բար-
ձրը կլինի սլարարտանյութի ազդեցու-
թյունը:

10. Սուպերֆոսֆատն ու ցիանամիդը ոչ
մի դեպքում չպետք է իրար հետ խառնել
ոչ միայն նրանց պահեստում պահելիս կամ

տեղափոխելիս, այլ նույնիսկ դաշտում հողի երեսին շաղ տալիս: Այդ երկու նյութերն իրար հետ շփվելիս փչանում են, տուժում է հատկապես սուպերֆոսֆատը, նա վերածվում է բույսերի համար անմատչելի դրուժյան:

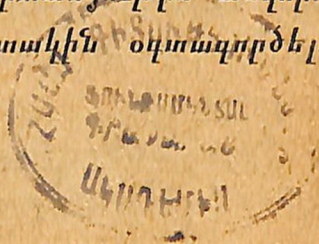
11. Այդ պարարտանյութերը պահեստում պահելիս կամ տեղափոխելիս ամեն կերպ պետք է պաշտպանել խոնավությունից, հատկապես անձրևից, որովհետև թրջվելիս այդ պարարտանյութերը կորցնում են իրենց պարարտացնող ազդեցությունը: Հատկապես ցիանամիդը արագությամբ փչանում է և թունավոր հատկություն է ձեռք բերում ավելորդ խոնավությունից: Նրա պահեստն առանձնապես չոր պետք է լինի:

12. Պարարտանյութերը տեղափոխելու սայլերը կամ ավտոտրանսպորտը պետք

է հատուկ խնամքով ամրացված լինեն—
կոտրված տախտակներ, լաշն անցքեր չը-
պետք է ունենան, որպեսզի տեղափոխու-
թյան ժամանակ ոչ մի կորուստ չլինի:

13. Այգիների համար հարկավոր քանա-
կով պարարտանյութը պետք է նախօրոք
առանձնացնել, այդ պարարտանյութերի
բաշխումն ըստ այգեգործական բրիգադնե-
րի և ըստ այգիների պետք է կատարել
կոլխոզի վարչության որոշումով՝ հիմնվե-
լով մասնագետի ցուցմունքների վրա:

14. Պարարտանյութերի բացթողումը
պահեստից կատարել ըստ այդ պլանի:
Բրիգադիրն անձամբ պատասխանատու է
ստացած պարարտանյութին՝ անկորուստ և
խակական նպատակին օգտագործելու հա-
մար:

Պատ. իմբազիր՝ Զ. Ս. Բեժանյան

ՎՖ 01372 Պատվեր 107. Տիրած 1000. Տպագրական $\frac{3}{4}$
մամ. Հեղ. 0,4 մամ. Ստորագրված է տպագր. 25/IV—46 թ.

ՀՍՍՌ ՄՍ-ին կից Պոլիգրաֆ և Հրատ. Վարչ. № 1
պր., Երևան, 1946.

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0037151

5347
201

139

A $\frac{1}{2787}$